V. XIZMATLAR

Xizmatlar sohasini rivojlantirish ijtimoiy yo‘naltirilgan bozor iqtisodiyotini shakllantirishning eng muhim shartlaridan biri hisoblanadi. Bugungi kunda mamlakatimizda olib borilayotgan bozor islohotlari jamiyatni rivojlantirishning eng muhim ijtimoiy-iqtisodiy vazifalarini hal qilishda xizmat ko‘rsatish sohasining rolini oshirishga katta ta’sir ko‘rsatadi. Xizmatlarning xilma-xilligi aholining katta qismini hayot sifatini va farovonligini yaxshilash imkonini beradi.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha ishlab chiqarilgan (ko‘rsatilgan) bozor xizmatlarining hajmi

	Miqdori, (mlrd.so‘m)	*O‘sish sur’ati, foiz*	*Jamiga nisbatan foizda*
Xizmatlar – jami	**2 135,9**	**105,4**	**100,0**
shu jumladan asosiy turlari bo‘yicha:			
aloqa va axborotlashtirish xizmatlari	115,4	125,1	5,4
moliyaviy xizmatlar	614,4	111,8	28,8
transport xizmatlari	306,4	103,3	14,3
shu jumladan: avtotransport xizmatlari	299,5	100,6	14,0
yashash va ovqatlanish xizmatlari	69,2	102,5	3,2
savdo xizmatlari	623,4	102,7	29,2
ko‘chmas mulk bilan bog‘liq xizmatlar	37,1	101,5	1,7
ta’lim sohasidagi xizmatlar	89,0	97,2	4,2
sog‘liqni saqlash sohasidagi xizmatlar	36,2	80,4	1,7
ijara xizmatlari	35,9	96,4	1,7
kompyuterlar va maishiy tovarlarni ta’mirlash bo‘yicha xizmatlar	54,6	101,0	2,6
shaxsiy xizmatlar	61,5	101,6	2,9
me’morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar	27,9	106,2	1,3
boshqa xizmatlar	64,9	102,2	3,0

Xizmatlar tarkibida eng katta ulushni savdo xizmatlar (29,2 %), moliyaviy xizmatlar (28,8 %), transport xizmatlari (14,3 %) va aloqa va axborotlashtirish xizmatlari (5,4 %) ni tashkil etadi.

Xizmatlar umumiy hajmida past ulushlarni me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar (1,3 %), ko'chmas mulk bilan bog'liq xizmatlar (1,7 %) hamda sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar (1,7 %) egalladi.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha xizmatlar tarkibi, *% da*

(2023 yil yanvar-mart oylari uchun)

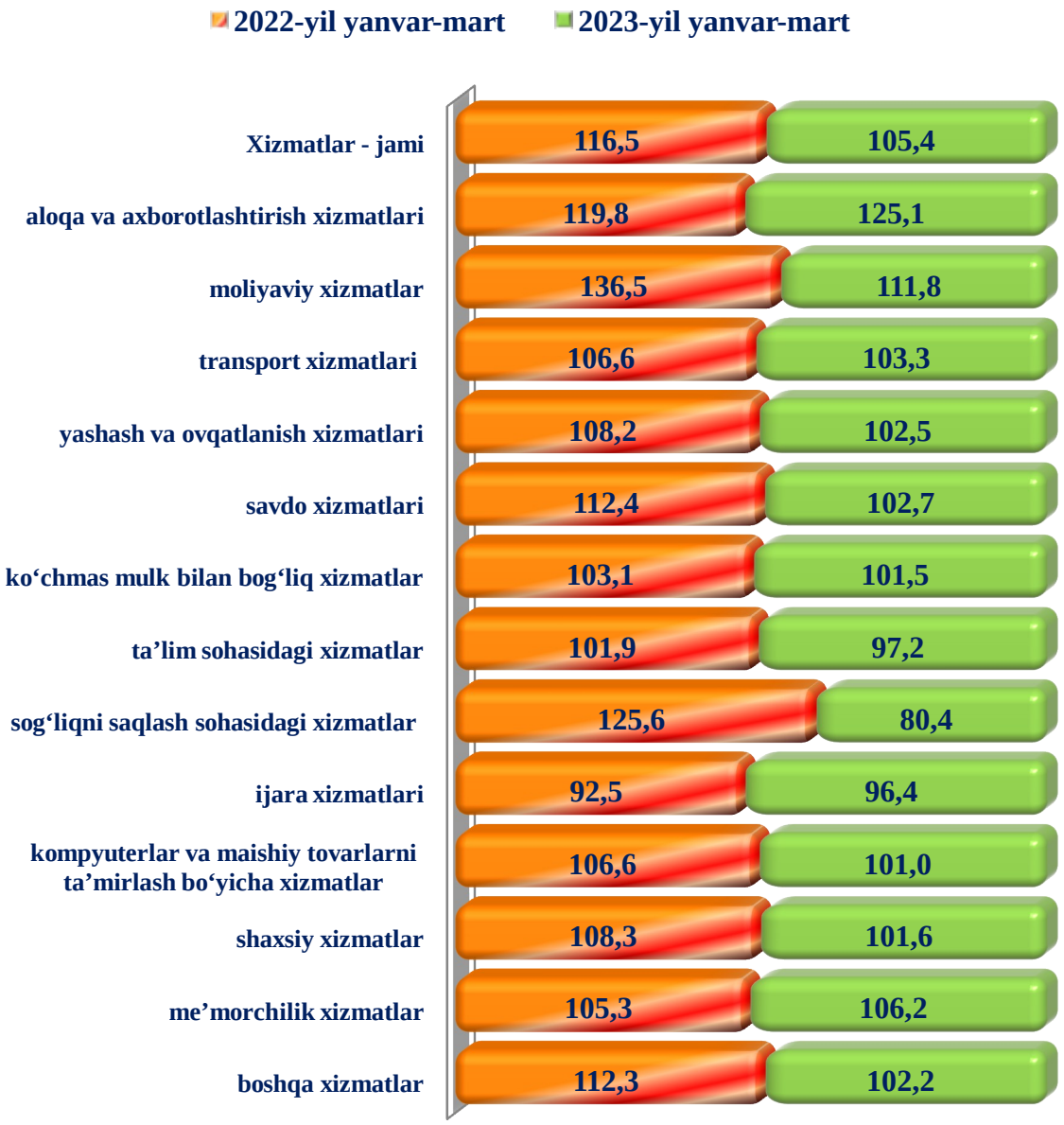

Xizmatlar tarkibida mulkchilik shakllari ulushlarining o‘zgarish dinamikasi, *% da*

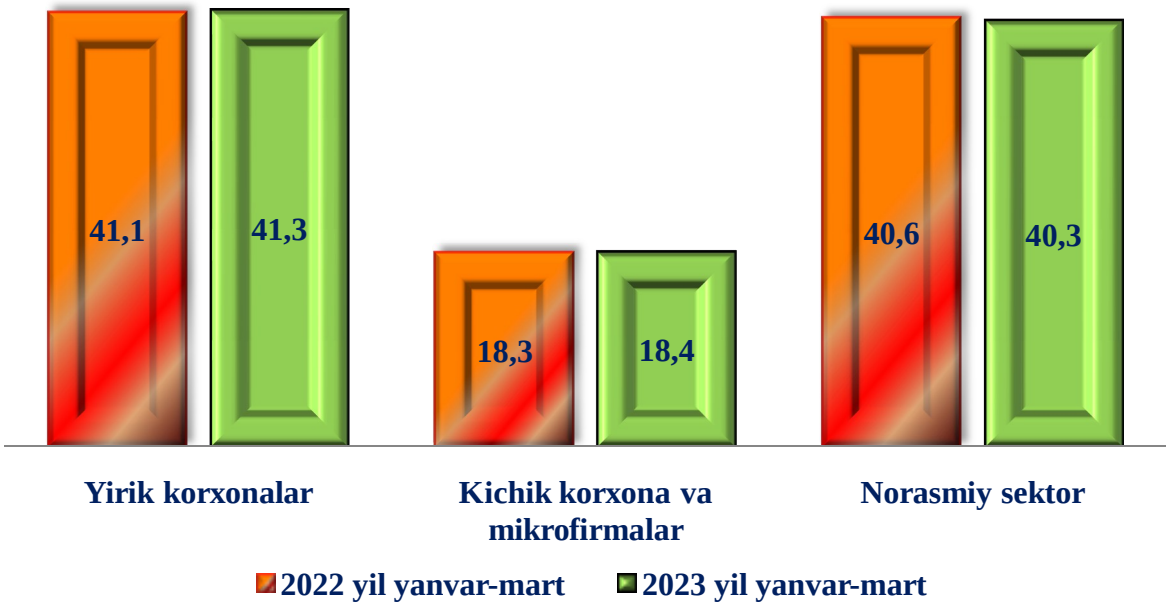

Bozor xizmatlarining umumiy hajmidagi savdo xizmatlari eng yuqori ulushni (29,6 %) tashkil etadi. Savdo oddiy taqsimlash mexanizmidan iste’molchiga yo‘naltirilgan bozor talablarini shakllantirish jarayonlarida faol ishtirokchiga aylandi. Hozirgi vaqtda, savdo xizmatlari iqtisodiyotda ko‘rsatilgan jami xizmatlar hajmining sezilarli qismi hisoblanadi.

Savdo xizmatlari tarkibida chakana savdo (avtomobillar va mototsikllar savdosidan tashqari) xizmatlari yuqori ulushni tashkil etadi – 81,3 foiz, ulgurji savdo xizmatlari 8,9 foiz va avtomobil ulgurji va chakana savdo xizmatlari 9,8 foizni tashkil etdi.

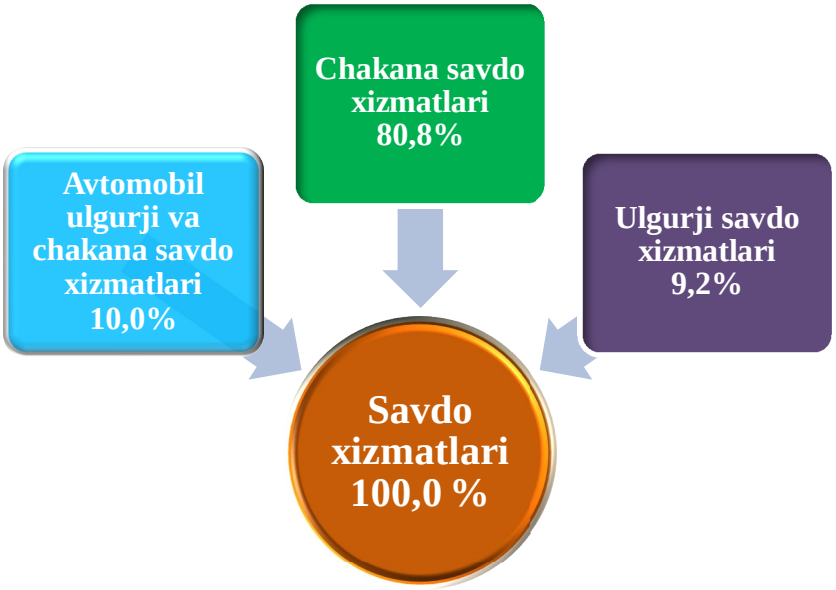

Savdo xizmatlari hajmi va o‘sish darajasining hududlar kesimida taqsimlanishi
(2023 yil yanvar-mart)

	Mlrd.so‘m	*2022 yil yanvar-martiga nisbatan foiz*	*Jami xizmatlar hajmida hududlarning ulushi, foizda*
Jizzax viloyati	**623,4**	**102,7**	**100,0**
shahar:			
Jizzax	135,7	108,8	21,8
tumanlar:			
Arnasoy	16,8	98,2	2,7
Baxmal	72,6	97,5	11,6
G‘allaorol	85,7	104,8	13,8
Sharof Rashidov	69,1	105,2	11,1
Do‘stlik	34,5	98,7	5,5
Zomin	68,7	102,6	11,0
Zarbdor	28,8	98,6	4,6
Zafarobod	16,3	97,5	2,6
Mirzacho‘l	24,1	99,9	3,9
Paxtakor	27,5	100,9	4,4
Forish	35,7	99,8	5,7
Yangiobod	7,9	96,7	1,3

Savdo xizmatlari hududlar bo‘yicha tahlil qilinganida, o‘tgan yilning mos davriga nisbatan yuqori o‘sish sur’atlari Jizzax shahrida (108,8 %), Sharof Rashidov (105,2 %), G‘allaorol (104,8 %), Zomin (102,6 %) tumanlarida qayd etildi.

Uncha yuqori bo‘lmagan o‘sish sur’atlari esa, Yangiobod (96,7 %), Baxmal va Zafarobod (97,5 %) tumanlarida qayd etildi.

Savdo xizmatlarining umumiy hajmida hududlar ulushi, *% da*
(2023 yil yanvar-mart)

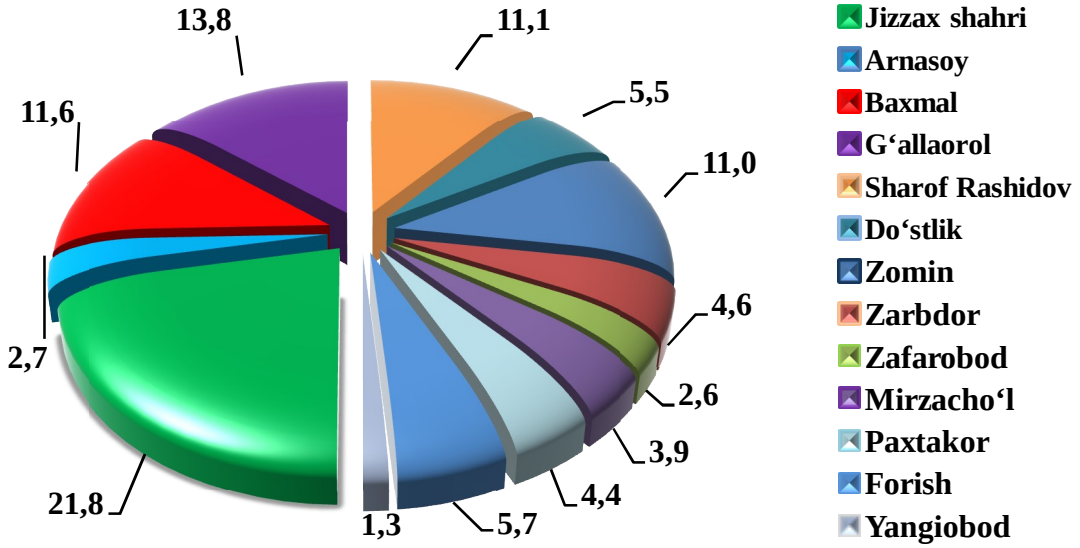

Savdo xizmatlari bo‘yicha yuqori ulushga ega bo‘lgan hududlar Jizzax shahri (21,8 %), G‘allaorol (13,8 %), Baxmal (11,6 %), Sharof Rashidov (11,1 %) va Zomin (11,0 %) tumanlari hisoblanadi.

Uncha yuqori ulushga ega bo‘lmagan hududlar esa, Yangiobod (1,3 %), Zafarobod (2,6 %), Arnasoy (2,7 %) va Mirzacho‘l (3,9 %) tumanlaridir.

Transport xizmatlarining tarkibi, *% da*
(2023 yil yanvar-mart)

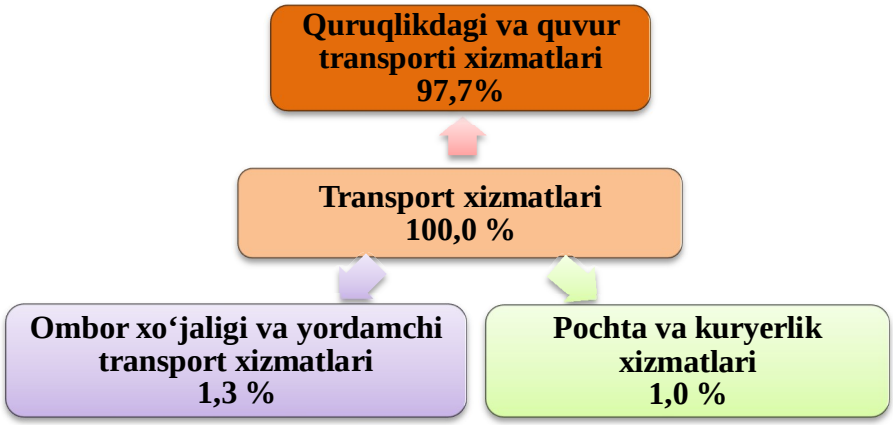

Xizmatlar tarkibida savdo va moliya xizmatlaridan keyin transport xizmatlari ulushi (14,3 %) yuqoriligini ko‘rish mumkin.

Shuningdek, qayd etish joizki yuklar va yo‘lovchilarni tashish bo‘yicha xizmatlar hajmining oshishining asosiy omillari – bu yangi bino va inshootlarni qurish va rekonstruksiya qilish, sanoat zonalarini tashkil etish va kengaytirish, savdo tarmoqlarini kengaytirish, turizm faoliyatini rivojlantirish hisoblanadi.

Transport xizmatlari tarkibida avtomobil transportining ulushi 100,0 foiz bilan asosiy ustunlikka ega.

Transport xizmatlari hajmi va o‘sish darajasining hududlar kesimida taqsimlanishi
(2023 yil yanvar-mart)

	Mlrd.so‘mda	*2022 yil yanvar-martiga nisbatan foizda*	*jami xizmatlar hajmida hududlarning ulushi, foiz*
Jizzax viloyati	**306,4**	**103,3**	**100,0**
shahar:			
Jizzax sh.	55,2	112,6	18,0
tumanlar:			
Arnasoy	2,4	101,0	0,8
Baxmal	27,6	101,3	9,0
G‘allaorol	25,3	107,2	8,2
Sharof Rashidov	113,8	98,7	37,1
Do‘stlik	11,2	106,4	3,7
Zomin	27,9	105,4	9,1
Zarbdor	13,7	99,3	4,5
Zafarobod	2,7	99,1	0,9
Mirzacho‘l	4,9	104,1	1,6
Paxtakor	10,0	104,5	3,3
Forish	9,1	103,8	3,0
Yangiobod	2,6	100,3	0,8

Tumanlar o‘rtasida transport xizmatlari bo‘yicha o‘tgan yilning mos davriga nisbatan yuqori o‘sish sur’atlari Jizzax shahrida (112,6 %), G‘allaorol (107,2 %), Do‘stlik (106,4 %) tumanlarida qayd etildi.

Transport xizmatlari bo‘yicha uncha yuqori bo‘lmagan o‘sish sur’atlari Sharof Rashidov (98,7 %) va Zafarobod (99,1 %) tumanlarida qayd etildi.

Transport xizmatlarining umumiy hajmida hududlarning ulushi, *% da*
(2023 yil yanvar-mart)

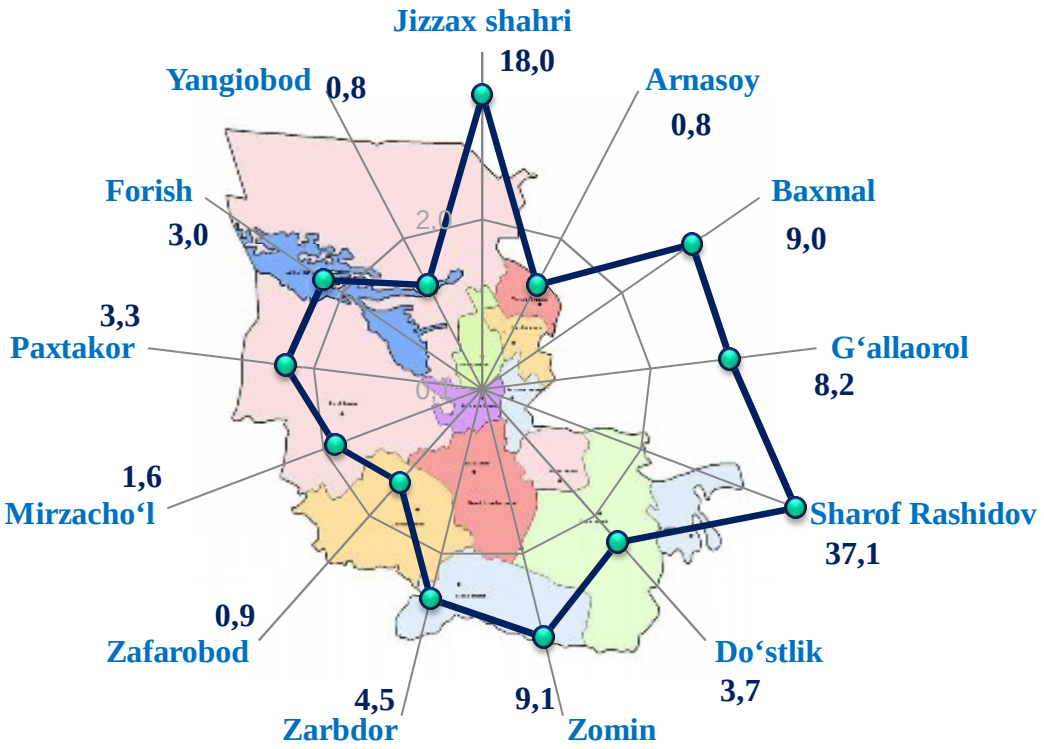

Transport xizmatlari bo‘yicha yuqori ulushga ega hududlar sifatida Sharof Rashidov (37,1 %), Jizzax shahri (18,0 %), Zomin (9,1 %), Baxmal (9,0 %) va G‘allaorol (8,2 %) tumanlari qayd etildi.

Axborot texnologiyalarining rivojlanishi zamonaviy insonning turmush tarziga sezilarli darajada ta’sir qiladi. Yildan-yilga odamlar Internet va mobil telefonlardan foydalangan holda operatsiyalarni amalga oshirish uchun ko‘proq imkoniyatlarga ega bo‘lmoqda. Zamonaviy biznesni rivojlantirishda axborot va xizmatlardan real vaqtda masofaviy erkin foydalanish huquqi muhim o‘rin tutadi.

Bugungi kunda Jizzax viloyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini (AKT) davlat boshqaruvi tizimida, iqtisodiyotning tarmoqlarida, ijtimoiy soha va odamlarning kundalik hayotida joriy etishni izchil amalga oshirishga qaratilgan keng ko‘lamli ishlar olib borilmoqda.

2023 yil yanvar-mart oylarida Jizzax viloyati bo‘yicha aloqa va axborotlashtirish xizmatlari hajmi 115,4 mlrd. so‘mga teng bo‘ldi. 2022 yilning mos davriga nisbatan aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining o‘sishi 125,1 foizni tashkil etdi.

Jizzax viloyatida aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining o‘sish sur’ati, *% da*
(2023 yil yanvar-mart)

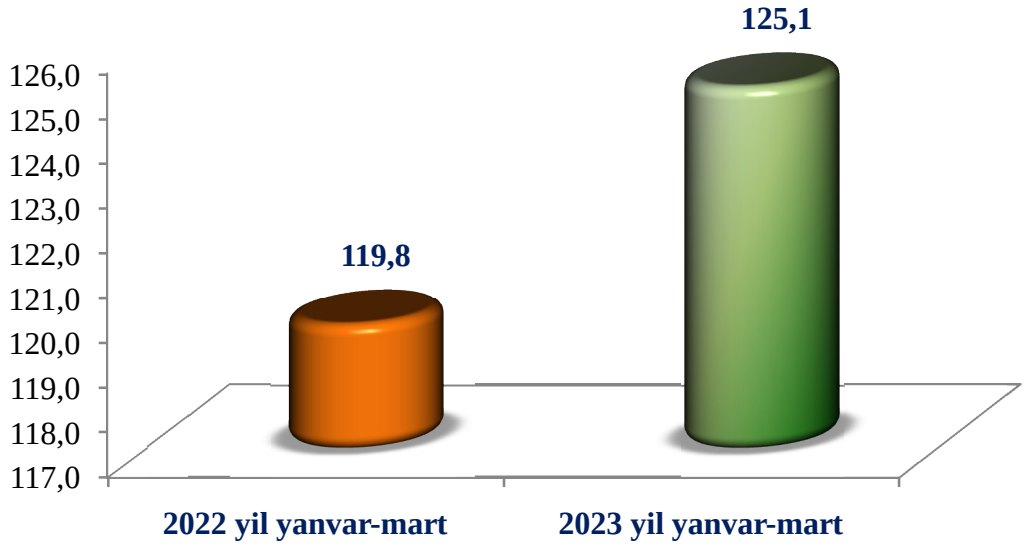

Jizzax viloyatida aloqa va axborotlashtirish xizmatlari bo‘yicha o‘tgan yilning mos davriga nisbatan yanvar-mart oyida o‘sish sur’ati (125,1 %) qayd etildi.

Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari hajmida eng katta ulush (86,7 %) telekommunikatsiya xizmatlari (simli va mobil aloqa xizmatlari, internet, yo‘ldosh aloqa xizmatlari va b.q.) hissasiga to‘g‘ri keladi.

Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari tarkibi, *% da*
(2023 yil yanvar-mart)

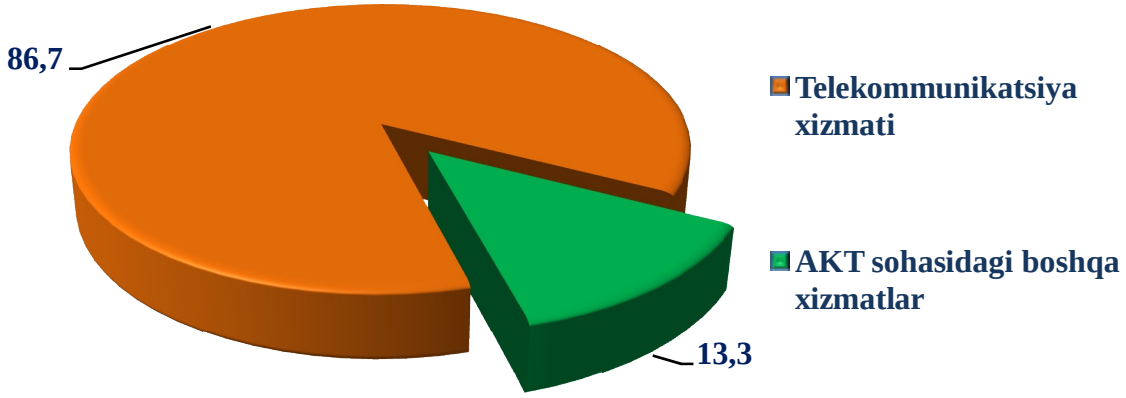

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) va moliya-kredit muassasalari xizmatlari tez rivojlanayotgan xizmat turlari hisoblanadi. Yangi texnologiyalarga va bozorni erkinlashtirish natijalariga tayanib, bu faoliyat turlari hozirgi vaqtda rivojlanishning yangi bosqichi sifatida paydo bo‘ldi va bugungi kunda jamiyatning texnologik taraqqiyoti va iqtisodiyotning globallashuvida hal qiluvchi rol o‘ynaydi.

Ko‘rsatilayotgan xizmatlar sifatini oshirish, AKT sohasida innovatsiyalarni joriy etish bo‘yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar natijasida yangi turdagi xizmatlarning paydo bo‘lishi aloqa va axborotlashtirish xizmatlari hajmini oshirishga ta’sir ko‘rsatadi.

Pul-kredit tizimini isloh qilish dasturida bank tizimini barqarorligini ta’minlash, xalqaro standartlarga muvofiq bank faoliyatini yanada takomillashtirish, qo‘shimcha investitsiyalarni jalb qilish, bank va sug‘urta tashkilotlariga ko‘rsatiladigan axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda yangi xizmat turlarini joriy etish, moliyaviy xizmatlar hajmini yanada kengaytirishga alohida e’tibor qaratilmoqda.

Natijada, 2023- yil yanvar-mart oylarida ko‘rsatilgan moliyaviy xizmatlar hajmi 614,4 mlrd. so‘mga teng bo‘ldi, o‘sish sur’ati 111,8 foizni tashkil etdi.

Jizzax viloyatida moliyaviy xizmatlarning o‘sish sur’ati dinamikasi, *% da*
(2023 yil yanvar-mart)

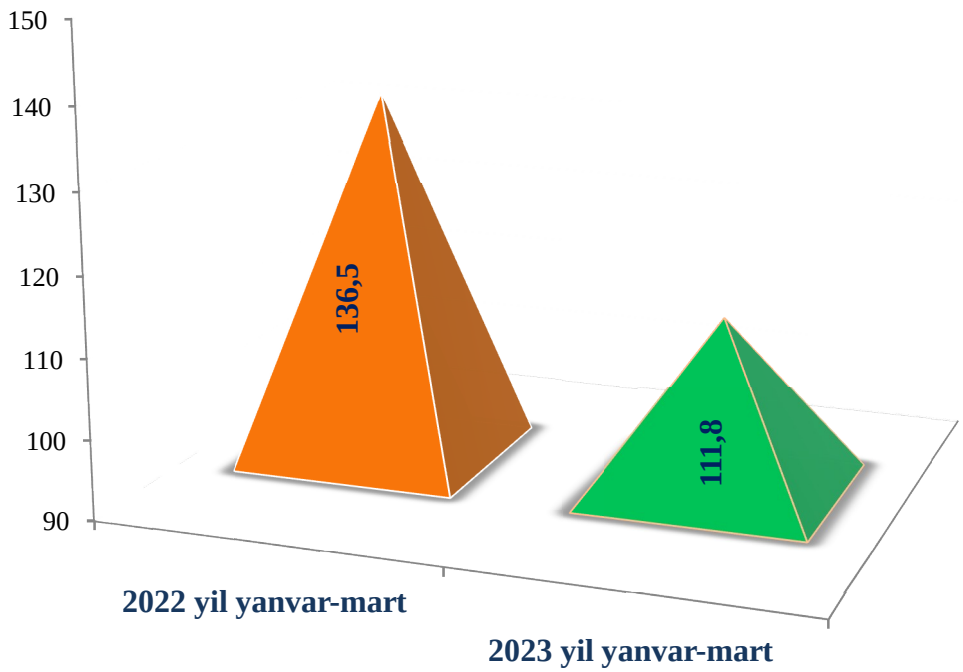

Moliyaviy xizmatlarning tarkibi, *% da*
(2023 yil yanvar-mart)

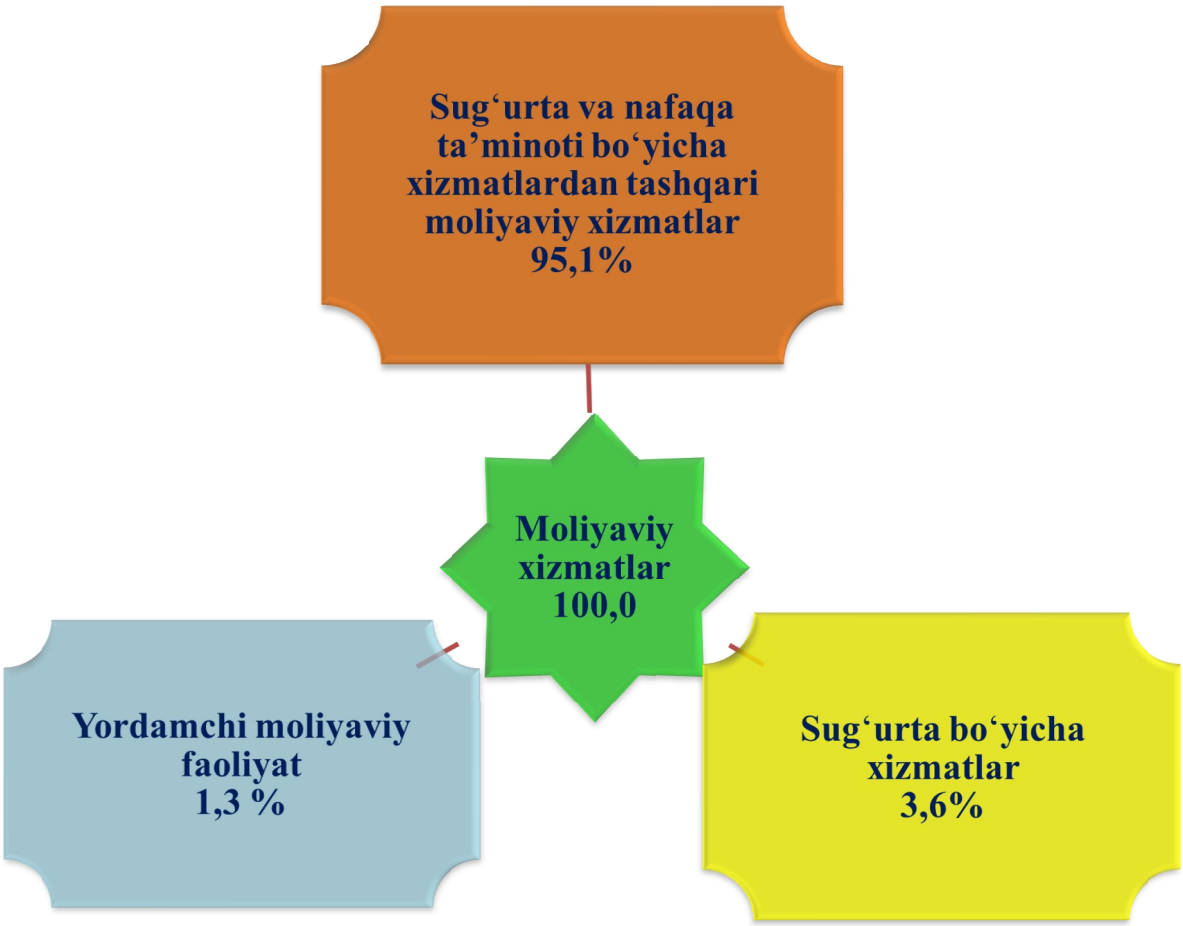

Valyuta siyosatini erkinlashtirish, shuningdek, istiqbolli investitsiya loyihalarini kreditlash ko‘lamini kengaytirish, moliyaviy tashkilotlar tomonidan innovatsion xizmatlar ko‘rsatish (kredit berish va depozit hisob raqamlarni ochish bo‘yicha elektron xizmatlar ko‘rsatish) borasida amalga oshirilayotgan islohotlar moliyaviy xizmatlar hajmining oshishiga ta’sir ko‘rsatdi.

Moliyaviy xizmatlar umumiy hajmida sug‘urta va nafaqa ta’minoti bo‘yicha xizmatlardan tashqari moliyaviy xizmatlar ulushi (95,1 %) ustunlik qilmoqda. Moliyaviy xizmatlar umumiy hajmida sug‘urta xizmatlarining ulushi 3,6 foizni, yordamchi moliyaviy faoliyat 1,3 foizni tashkil etdi.

Bozor xizmatlari hajmi va o‘sish sur’atining hududlar kesimidagi holati

	Jami			Aholi jon boshiga	
	mlrd. so‘m	20222 yil yanvar-martiga nisbatan foiz	Jami xizmatlar hajmida hududlarning ulushi, foizda	ming so‘m	2022 yil yanvar-martiga nisbatan foizda
Jizzax viloyati	**2 135,9**	**105,4**	**100,0**	**1 443,8**	**103,1**
shahar:					
Jizzax	864,3	100,9	40,5	4 492,2	98,3
tumanlar:					
Arnasoy	41,0	115,4	1,9	853,2	113,7
Baxmal	148,8	108,8	7,0	890,2	106,5
G‘allaorol	185,1	111,9	8,7	1 009,6	109,6
Sharof Rashidov	287,2	108,2	13,4	1 209,6	105,5
Do‘stlik	77,4	110,4	3,6	1 121,1	108,5
Zomin	174,6	104,7	8,2	993,4	102,3
Zarbdor	79,6	109,2	3,7	857,2	106,6
Zafarobod	37,7	113,7	1,8	714,2	111,3
Mirzacho‘l	56,8	95,5	2,7	1 041,1	93,8
Paxtakor	70,7	114,8	3,3	889,9	112,2
Forish	95,1	114,3	4,4	980,9	112,5
Yangiobod	17,6	88,5	0,8	595,8	87,3

Xizmatlar sohasining rivojlanishida eng katta ulush Jizzax shahri (40,5 %), Sharof Rashidov (13,4 %) va Zomin (8,2 %) tumanlarda kuzatildш.

Jizzax viloyati bo‘yicha xizmatlarning umumiy hajmida hududlarning ulushi, *% da*
(2023 yil yanvar-mart)

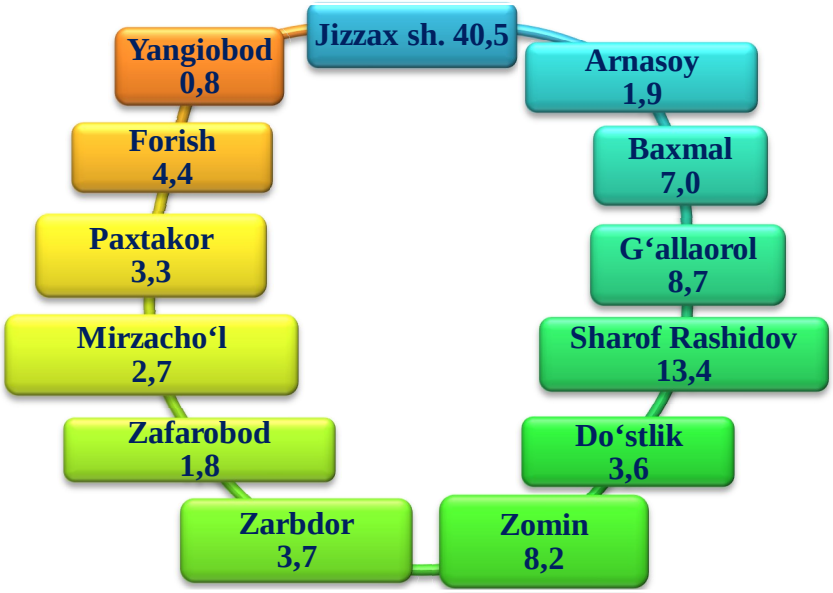

Ko‘rsatilgan xizmatlar umumiy hajmida eng kichik ulushlarni Yangiobod (0,8 %), Zafarobod (1,8 %) va Arnasoy (1,8 %) tumanlari qayd etdi.

Aholi jon boshiga ko‘rsatilgan xizmatlar bo‘yicha eng yuqori ko‘rsatkich Jizzax shahrida (4 492,2 ming so‘m) bo‘lib, o‘sish sur’ati o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 98,3 foizni tashkil etdi.

Aholi jon boshiga ko‘rsatilgan bozor xizmatlarining hududlar bo‘yicha hajmi va o‘sish sur’ati, *% da*
(2023 yil yanvar-mart)

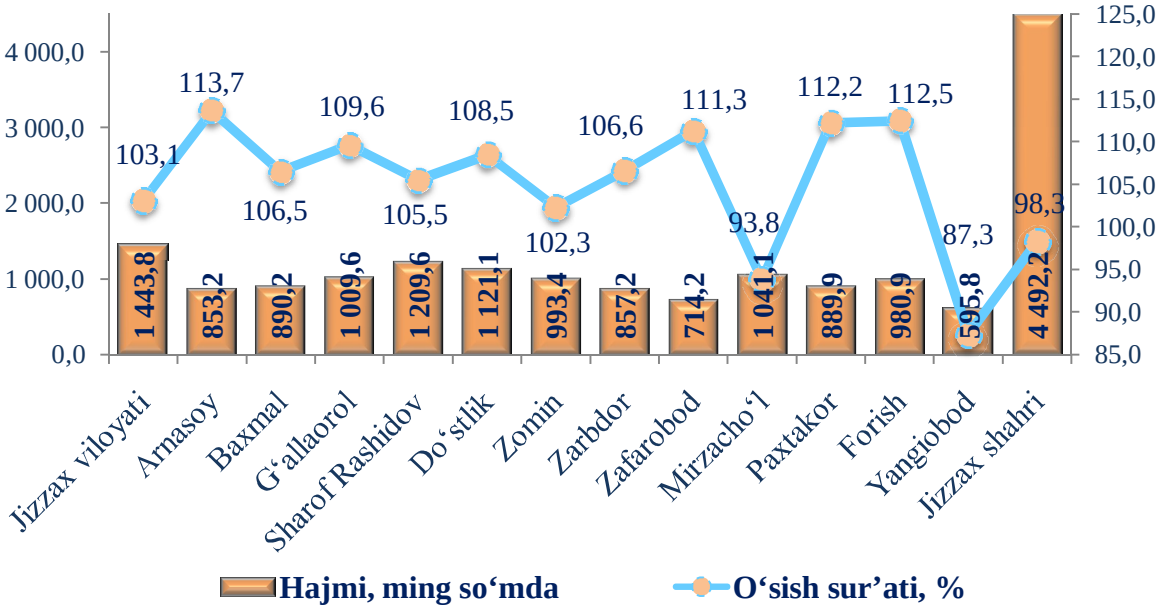

Aholi jon boshiga ko‘rsatilgan xizmatlarning eng past ko‘rsatkichi Yangiobod (595,8 ming so‘m), Zafarobod (714,2 ming so‘m) va Arnasoy (853,2 ming so‘m) tumanlarida kuzatildi.

Yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlarning hajmi va o‘sish sur’ati
(2023 yil yanvar-mart)

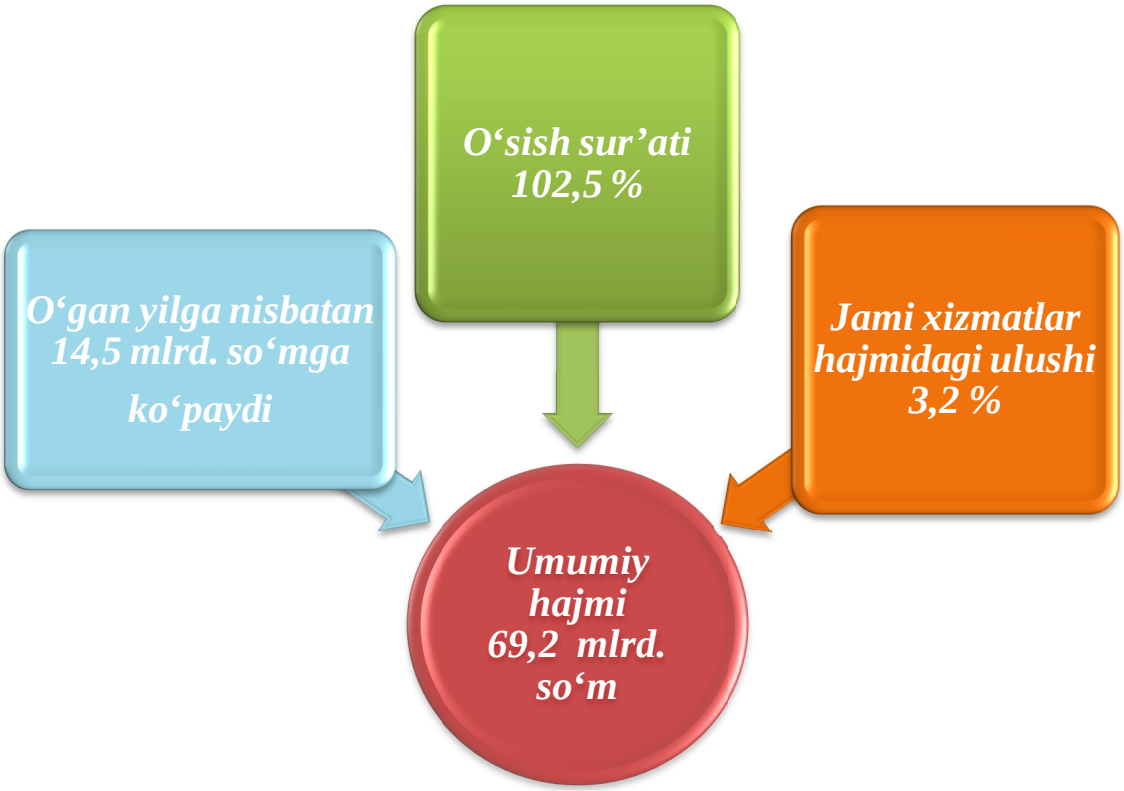

2022 yil yanvar-mart oylariga nisbatan yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlarning o‘sish sur’ati 102,5 foizni tashkil etdi, hajmi esa 14,5 mlrd. so‘mga ko‘paydi va 69,2 mlrd. so‘mga yetdi.

Ushbu turdagi xizmatlarning pasayishiga dam olish uylari, bolalar lagerlari, kottedjlar va boshqa dam olish maskanlari xizmatlariga bo‘lgan aholining talabi kamayganligi sezilarli ta’sir etganligini qayd etish lozim.

Yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar tarkibi, *% da*
(2023 yil yanvar-mart)

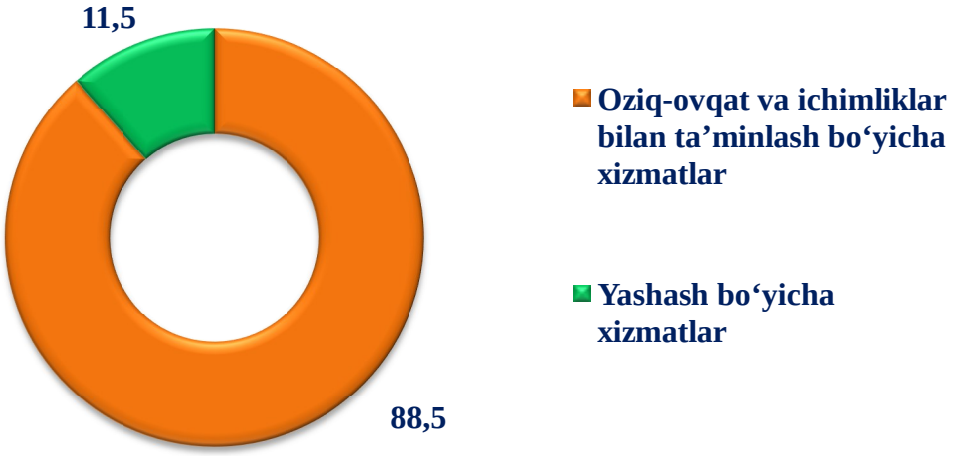

Yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar hajmining asosiy qismini oziq-ovqat va ichimliklar bilan ta’minlash bo‘yicha xizmatlarning ulushi (88,5 %) tashkil etadi.

Hududlar kesimida yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlarning o‘sish sur’atlari
(2023 yil yanvar-mart)

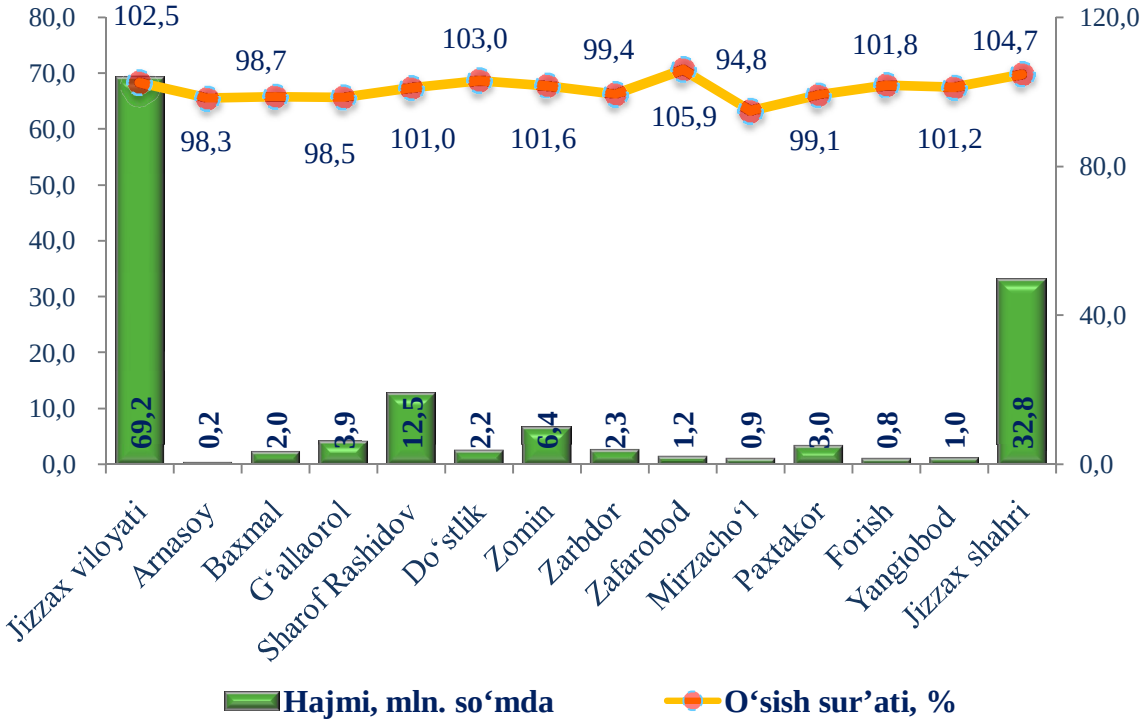

Qayd etish joizki, Zafarobod tumanida yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar hajmi o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 105,9 foizni tashkil qildi.

Joriy yilning yanvar-mart oylarida ta’lim sohasidagi xizmatlar jami xizmatlar hajmining 4,2 foizini tashkil etib 89,0 mlrd. so‘m, ya’niy o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 97,2 foizga o‘sdi. Hududlar bo‘yicha tahlil qilinganda Paxtakor tumanida 105,8 foizga o‘sib, bu sohada ytakchilik qilmoqda.

2023 yil yanvar-mart oylarida hududlar bo‘yicha ta’lim sohasida ko‘rsatilgan xizmatlarning o‘sish sur’ati, *foizda*

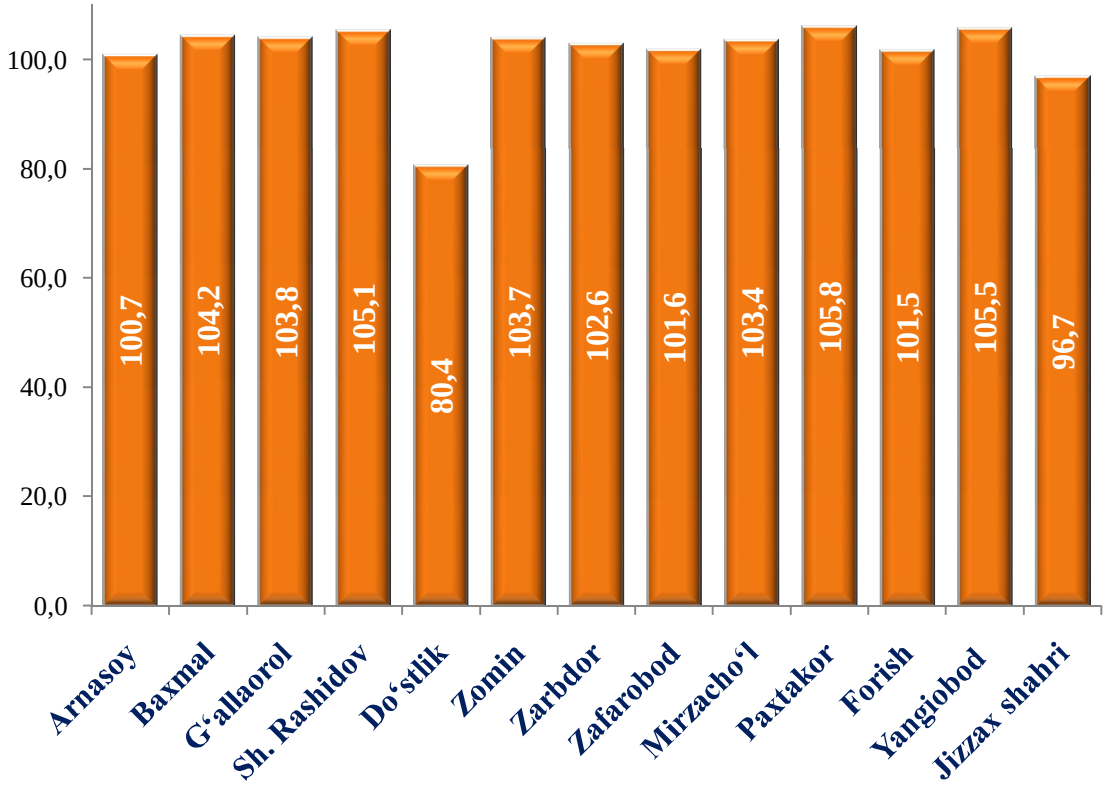

Xizmatlar ko‘rsatishning mazkur sohasida nisbatan o‘sish sur’atlari Paxtakor (105,8 %), Yangiobod (105,5 %) va Sharof Rashidov (105,1 %) tumanlarida kuzatildi.

2023 yil yanvar-mart oylarida sog‘liqni saqlash sohasidagi xizmatlar jami 36,2 mlrd. so‘mni tashkil etib, o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 80,4 foizni tashkil qilib, jami xizmatlardagi ulushi 1,7 foizni tashkil etdi.

Hududlar bo‘yicha tahlil qilinganda, eng yuqori o‘sish sur’ati Yangiobod (101,9 %), Sharof Rashidov (101,9 %) va Paxtakor (101,6 %) tumanida kuzatildi.

2023 yil yanvar-mart oylarida sog‘liqni saqlash sohasida ko‘rsatilgan xizmatlarning hududlar bo‘yicha o‘sish sur’ati, *% da*

	Xizmatlar jami, mlrd.so‘m	O‘sish sur’ati, foizda
2022-y.	39,0	125,6
2023-y.	36,2	80,4

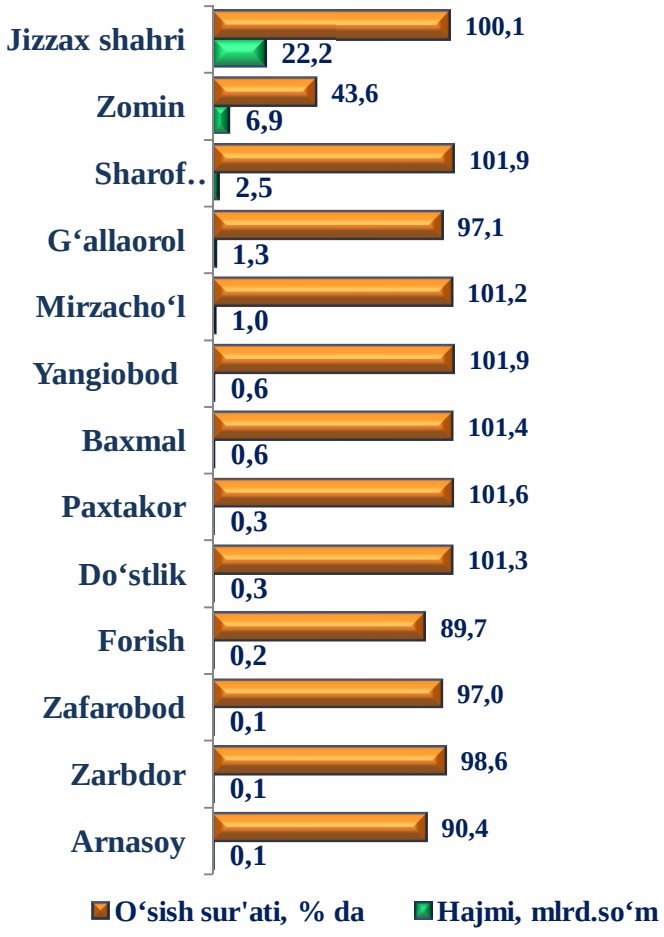

2023-yil yanvar-mart oylarida sog‘liqni saqlash xizmatlari hajmi 36,2 mlrd. so‘mni tashkil etdi. Xizmatlarning umumiy hajmida ularning ulushi 1,7 foizni tashkil etdi.

2022-yilning yanvar-martga nisbatan hajmining biroz o‘sishi sur’ati 19,6 foizga pasayish qayd etildi.

***Taqqoslash uchun*:**

2022- yil yanvar-mart oylarida ushbu xizmatlar hajmi 39,0 mlrd. so‘mni yoki ularning umumiy hajmining 2,1 foizini tashkil etgan.

Sog‘liqni saqlash sohasida ko‘rsatilgan xizmatlarning hududlar bo‘yicha sur’atlari solishtirilganida Zomin (43,6 %), Forish (89,7 %), Arnasoy (90,4 %), tumanlari past sur’atlarda ekanligini ko‘rishimiz mumkin.

Bunda yuqori sur’atlarini Yangiobod, Sharof Rashidov (101,9 %) va Paxtakor (101,6 %) tumanlari misolida kuzatisimiz mumkin.